

Spis treści

Wstęp	2
1 Uczenie maszynowe	3
1.1 Typy uczenia maszynowego	3
1.1.1 Uczenie nadzorowane	3
1.1.2 Uczenie nienadzorowane	4
1.1.3 Uczenie półnadzorowane	4
1.2 Klasyfikacja w uczeniu maszynowym	4
1.3 Przykłady algorytmów rozwiązujących problem klasyfikacji	5
1.3.1 Drzewa decyzyjne	5
1.3.2 Metoda k-najbliższych sąsiadów	6
1.3.3 Maszyny wektorów nośnych	7
1.4 Problemy klasyfikacji	7
2 Sieci neuronowe	9
2.1 Definicja	9
2.2 Uczenie sieci neuronowych	9
2.3 Konwulsyjne sieci neuronowe	11
2.3.1 definicja	11
2.3.2 Mechanizm działania sieci konwolucyjnej w procesie uczenia . .	11
2.3.3 Zastosowania	12
3 Analiza dźwięku	13
3.1 Spektrogram	14
3.2 Mel-Frequency Cepstral Coefficients	14
4 Założenia Pracy	16
5 Dane	17
5.1 Źródło	17
5.2 Format	17
5.3 Walidacja krzyżowa i stratyfikacja	18
6 Trening modelu	20
6.1 Eksperyment 1	20
6.1.1 GradientBoostingClassifier	20

6.1.2	RandomForestClassifier	21
6.1.3	Maszyna wektorów nośnych	22
6.1.4	Podsumowanie pierwszych kroków	23
6.1.5	Dodanie walidacji krzyżowej i stratyfikacji	24
6.2	Eksperyment 2	25
6.2.1	Maszyna wektorów nośnych	25
6.2.2	RandomForestClassifier	26

Wstęp

W dzisiejszych czasach praktycznie wszędzie mamy do czynienia z coraz to większą ilością danych, wraz z rozwojem postępu rośnie też potrzeba na analizę przetwarzanych informacji. W odpowiedzi na to wyzwanie często stosuje się uczenie maszynowe, które jest gałęzią sztucznej inteligencji. Metody tej dziedziny pozwalają komputerom na analizę danych, wykrywanie wzorców i podejmowanie decyzji bez konieczności wyraźnego programowania. W swojej pracy podjąłem się tematu analizy spektrogramów różnych gatunków muzyki i wytrenowanie modelu, który będzie podejmował decyzję do jakiego katalogu przyporządkować dany utwór.

Celem tej pracy magisterskiej jest zgłębienie i zrozumienie technik uczenia maszynowego oraz ich potencjalnych zastosowań. Analizując różnorodne metody uczenia maszynowego, w tym uczenie nadzorowane, nienadzorowane i ze wzmocnieniem, oraz ich zastosowania w praktyce, praca ta ma na celu dostarczenie kompleksowego spojrzenia na aktualny stan wiedzy oraz perspektywy rozwoju tej dziedziny.

Rozdział 1

Uczenie maszynowe

1.1 Typy uczenia maszynowego

1.1.1 Uczenie nadzorowane

Uczenie maszynowe nadzorowane to rodzaj uczenia maszynowego, w którym model jest trenowany na zbiorze danych, który zawiera pary wejście-wyjście oraz odpowiadające im etykiety lub odpowiedzi. Celem jest nauczenie modelu mapowania z danego zbioru danych wejściowych na pożądane wyjście, co pozwala modelowi przewidywać poprawne etykiety dla nowych danych wejściowych. W uczeniu maszynowym nadzorowanym, każdy przykład w zbiorze danych treningowych składa się z cech (wejście) oraz odpowiadającej mu etykiety (wyjście). Model jest trenowany na tych danych poprzez dostosowywanie swoich parametrów w trakcie iteracji, aby minimalizować błąd między przewidywanymi etykietami a rzeczywistymi etykietami w zbiorze treningowym. Przykłady algorytmów uczenia maszynowego nadzorowanego obejmują:

1. **Regresję liniową:** Algorytm ten próbuje znaleźć liniową relację między cechami a docelowymi wartościami ciągłymi.
2. **Klasyfikację za pomocą maszyn wektorów nośnych (SVM):** SVM jest algorytmem klasyfikacji, który szuka hiperpłaszczyzny w wielowymiarowej przestrzeni, która najlepiej separuje punkty danych różnych klas.
3. **Algorytmy drzew decyzyjnych:** Te algorytmy budują drzewo decyzyjne na podstawie cech danych i ich etykiet, które mogą być wykorzystywane do przewidywania etykiet dla nowych danych.
4. **Sieci neuronowe:** Sieci neuronowe są modelami, które naśladują sposób działania ludzkiego mózgu poprzez składanie wielu neuronów w warstwy i przekazywanie informacji między nimi.

Uczenie maszynowe nadzorowane jest szeroko stosowane w różnych dziedzinach, takich jak rozpoznawanie obrazów, przetwarzanie języka naturalnego, analiza danych biomedycznych, predykcja rynków finansowych i wiele innych.

1.1.2 Uczenie nienadzorowane

Kolejnym rodzajem uczenia maszynowego jest uczenie nienadzorowane, które jak nazwa wskazuje wymaga minimalnej ingerencji człowieka. Ten Typ Machine learningu skupia się na wyszukiwaniu wzorców bez wcześniej zdefiniowanych etykiet. Dwie główne metody stosowane w uczeniu nienadzorowanym to analiza składowych głównych oraz analiza skupień.

Analiza składowych głównych to technika redukcji wymiarowości danych, która pomaga zidentyfikować i usunąć cechy, które przenoszą najmniej informacji. Dzięki temu możemy skupić się na istotnych aspektach danych, co ułatwia analizę i interpretację.

Z kolei **analiza skupień** to metoda grupowania zestawów danych na podstawie podobieństw między nimi. Poprzez identyfikację podobieństw, możemy grupować dane ze wspólnymi cechami lub atrybutami. Istnieje możliwość wykrycia nietypowych danych, które nie pasują do żadnej grupy, co może być przydatne w identyfikacji anomalii w zbiorze danych. Analiza skupień pozwala nam odkrywać ukryte struktury w danych i segmentować je w bardziej zrozumiały sposób.

1.1.3 Uczenie półnadzorowane

Uczenie półnadzorowane jest w pewnym sensie pomiędzy uczeniem nadzorowanym a nienadzorowanym. Maszyna dostaje zbiór: $\langle x, y, z \rangle$ gdzie x definiujemy jako przykłady oznaczone, y zbiór etykiet a z zbiór przykładów nieposiadających etykiet.

1.2 Klasyfikacja w uczeniu maszynowym

W uczeniu maszynowym klasyfikacja jest problemem polegającym na określeniu do której z zestawów kategorii należy nowo obserwowana wartość. Zadaniem algorytmu klasyfikującego jest utworzenie modelu przy pomocy, którego możliwe będzie porządkowanie poszczególnych danych do konkretnej kategorii. Występują również wieloetykietowej, w której przykłady należeć mogą do wielu klas jednocześnie, jednak zagadnienie to nie jest tematem niniejszej pracy. Do zastosowań klasyfikatorów w praktyce zalicza się między innymi:

- filtrowanie spamu
- diagnostyka medyczna
- klasyfikacja biologiczna
- rozpoznawanie obrazu
- analiza nagrań z kamer

W zależności od tego z jakim obszarem zastosowania mamy do czynienia, będziemy wymagać od naszego algorytmu innej dokładności np. gdy diagnozujemy chorobę to chcemy aby model był bardzo dokładny. Z kolei w ekonomicznych często wymaga się interpretowalności modeli, co dyskwalifikuje pewne algorytmy charakteryzujące się wysoką dokładnością. Ogólny podział klasyfikacji przyjmuje się ze względu na ilość etykiet:

- binarne
- wieloklasowe

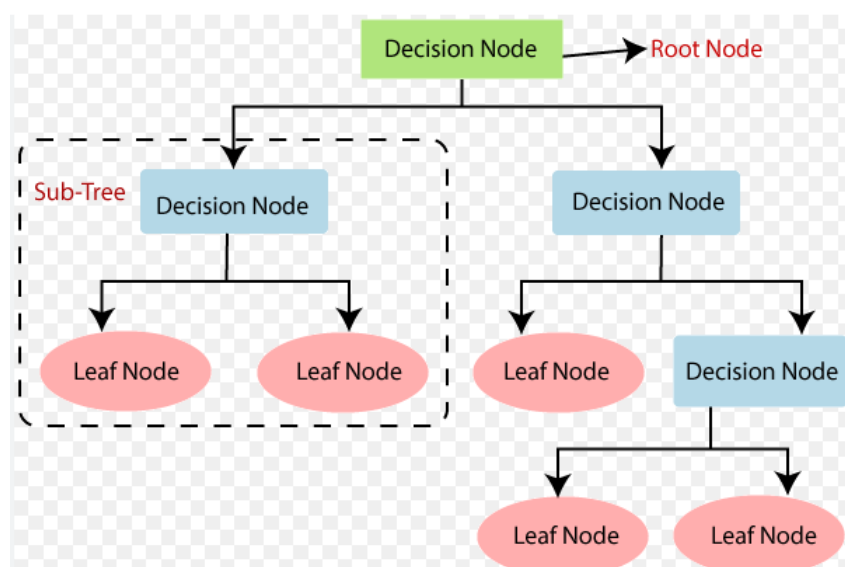
1.3 Przykłady algorytmów rozwiązujących problem klasyfikacji

1.3.1 Drzewa decyzyjne

Drzewa decyzyjne są to modele predykcyjne, w których tworzona jest struktura drzewa zawierająca 3 własności:

- **węzeł**: Każdy węzeł reprezentuje test na wartości atrybutu.
- **krawędź**: Każda krawędź odpowiada wynikowi tego testu.
- **liście**: Każdy liść zawiera etykietę klasy lub wartość numeryczną.

Drzewa decyzyjne dzielą zbiór danych na coraz mniejsze podzbiory w oparciu o wartości atrybutów, następnie algorytm przechodzi przez drzewo testując wartości atrybutów i poruszając się w dół drzewa na podstawie reguł podziału, aż do osiągnięcia liścia, który zawiera prognozę.

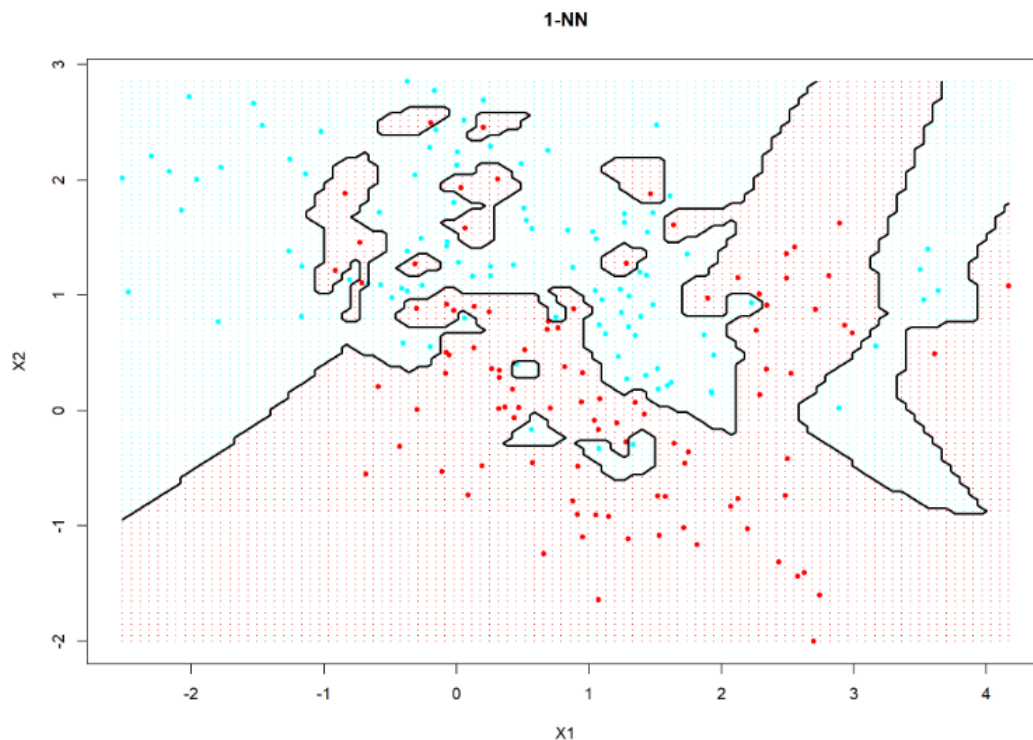
Rysunek 1.1: Przykład drzewa decyzyjnego

W praktyce drzewa decyzyjne często są używane pojedynczo lub jako elementy bardziej złożonych modeli zespołowych, takich jak lasy losowe (random forests) czy gradient boosting machines. Dzięki ich prostocie, interpretowalności i skuteczności są one powszechnie stosowane w różnych dziedzinach, od biznesu po nauki przyrodnicze

1.3.2 Metoda k -najbliższych sąsiadów

Technika k najbliższych sąsiadów przewiduje wartość zmiennej wynikowej na podstawie k najbliższych obserwacji zbioru uczącego. Może być wykorzystywana, zarówno do zadań klasyfikacyjnych, jak i regresyjnych. W obu przypadkach predykcja dla nowych wartości predyktorów przebiega podobnie. Niech x_0 będzie obserwacją, dla której poszukujemy wartości zmiennej wynikowej y_0 . Na podstawie zbioru obserwacji $x \in T$ zbioru uczącego wyznacza się k najbliższych sąsiadów, gdzie k jest z góry ustaloną wartością. Następnie, jeśli zadanie ma charakter klasyfikacyjny, to y_0 przypisuje się modę zmiennej wynikowej obserwacji będących k najbliższymi sąsiadami. W przypadku zadań regresyjnych y_0 przypisuje się średnią lub medianę.

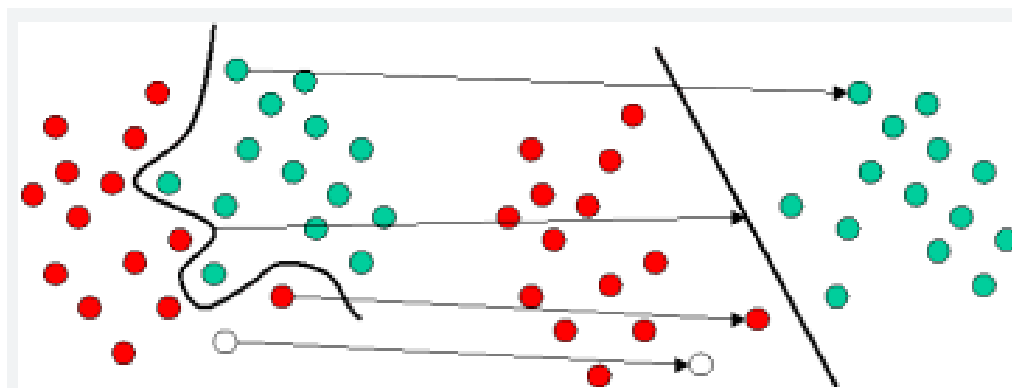
Olbrzymie znaczenie dla wyników predykcji na podstawie metody kNN ma dobór metryki. Nie istnieje obiektywna technika wyboru najlepszej metryki, dlatego jej doboru dokonujemy metodą prób i błędów. Należy dodatkowo pamiętać, że wielkości mierzone x mogą się różnić zakresami zmienności, a co za tym idzie, mogą znacząco wpłynąć na mierzone odległości pomiędzy punktami. Dlatego zaleca się standaryzację zmiennych przed zastosowaniem metody kNN.

Rysunek 1.2: Rozkład KNN

1.3.3 Maszyny wektorów nośnych

U podstaw metody wektorów nośnych (Support Vector Machines - SVM) leży koncepcja przestrzeni decyzyjnej, którą dzieli się budując granice separujące obiekty o różnej przynależności klasowej, czego przykład widzimy na poniższym rysunku. Mamy tu dwie klasy kółek: zielone i czerwone. Linia graniczna rozdziela je wyraźnie. Nowy, nieznany obiekt, jeżeli znajdzie się po prawej stronie granicy zostanie zaklasyfikowany jako zielony, a w przeciwnym wypadku, jako czerwony.

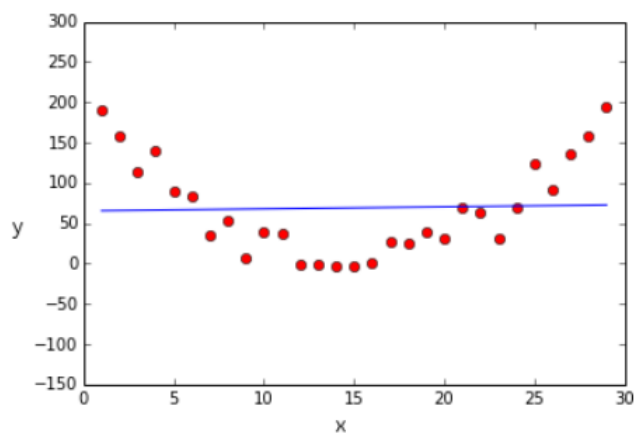
Rysunek 1.3: SVM

1.4 Problemy klasyfikacji

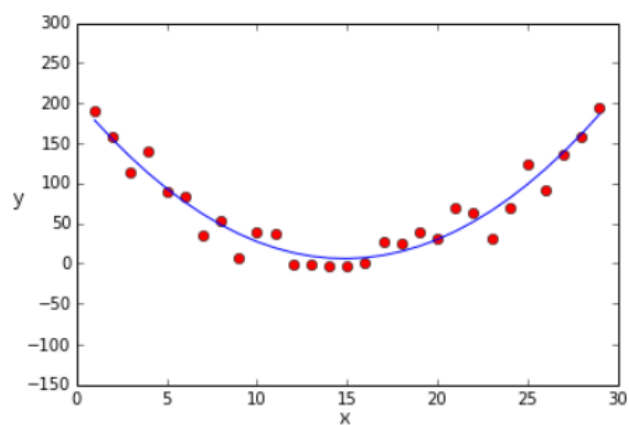
Główny problem jaki może wystąpić przy uczeniu modelu predykcyjnego jest nadmierne dopasowanie, oznacza to że model za bardzo odwzorowuje dane treningowe. Mamy tutaj do czynienia z bardzo małym błędem treningowym, co może powodować złudne wrażenie dobrej jakości modelu. To zjawisko występuje również w innych modelach predykcyjnych niż klasyfikatory. Takie zjawisko będzie dobrze zilustrować na przykładzie regresji liniowej. W problemie tym, etykiety przykładów są liczbami rzeczywistymi, a zadaniem algorytmu jest wyznaczenie funkcji h :

$$h(x) : x \mapsto y \in R$$

Gdy mówimy o nadmiernym lub niedostatecznym dopasowaniu warto wspomnieć o takich pojęciach jak obciążenie oraz wariancja modeli predykcyjnych. Pierwsze odnosi się do przypadku gdy model niedostatecznie odwzorowuje dane treningowe. Przeczną sytuacją jest duża wariancja, która oznacza że wybór konkretnego zestawu danych treningowych bardzo mocno wpływa na postać modelu. Poniżej przedstawiam oba przypadki pokazane na rysunkach.

Rysunek 1.4: Niedostateczne dopasowanie

Rysunek 1.5: Prawidłowe dopasowanie

Rozdział 2

Sieci neuronowe

2.1 Definicja

Sztuczne sieci neuronowe (ang. Artificial Neural Networks, ANNs) zalicza się do tzw. Uczenia głębokiego, jak sama nazwa wskazuje swoim działaniem mają odzwierciedlać budowę ludzkiego mózgu dokładnie działanie neuronów. Główną ideą stojącą za naturą sieci neuronowych polega na ich zdolności do skutecznego przeprowadzania skomplikowanych obliczeń oraz tworzenia hierarchicznej struktury przetwarzanych danych. W przyrodzie neurony, które są połączone aksonami i dendrytami, tworzą złożone sieci neuronowe, umożliwiające przesyłanie i wymianę informacji, przechowywanie pośrednich wyników obliczeń, generowanie abstrakcyjnych reprezentacji oraz dzielenie procesu uczenia na wiele etapów. W efektywnie zbudowanym modelu obliczeniowym tego rodzaju system powinien być również zdolny do przeprowadzania procesów uczenia w sposób równie efektywny, jak ma to miejsce w procesach biologicznych. Do najpopularniejszych zastosowań algorytmów uczenia głębokiego należą: tworzenie modeli predykcyjnych dla rynków finansowych, przetwarzanie ludzkiej mowy na język komputerów, interpretacja zaszumionych i trudnych do zrozumienia dla oka ludzkiego obrazów medycznych, a także analiza obrazów z kamer stosowanych w pojazdach autonomicznych.

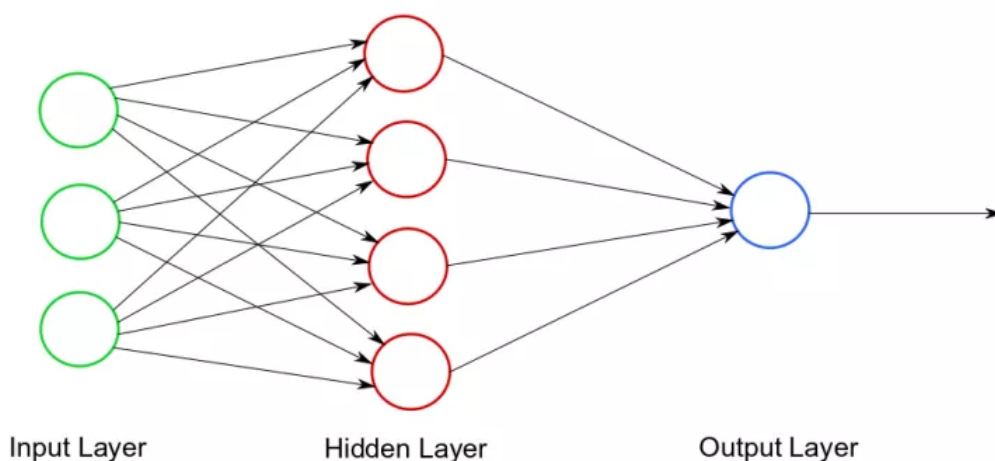
2.2 Uczenie sieci neuronowych

Można zobrazować proces uczenia się sieci neuronowej w mikroskali, porównując ją do biologicznego odpowiednika - komórki nerwowej. W tej analogii, neuron jest podstawową jednostką obliczeniową, która przyjmuje pojedyncze lub wiele sygnałów na wejściu (przez dendryty w biologii), sumuje je i przetwarza, porównując z funkcją aktywacji danego neuronu, a następnie przekazuje do kolejnego elementu sieci. Najprostsza możliwa sieć neuronowa składa się z pojedynczej jednostki, której wyjście odpowiada również za wyjście całej sieci. Oprócz cech wejściowych, neuron może mieć bias i wagę przypisaną do każdego wejścia. Wagi modyfikują wartość sygnału wejściowego i określają, jak ważna jest dana cecha. Wagi są dostosowywane przez sieć w procesie propagacji wstecznej. Bias to dodatkowa stała, która przesuwą funkcję aktywacji, co pozwala neuronowi na naukę wektorów, które normalnie byłyby odrzucane. Zwiększa to zdolność uczenia

się neuronu kosztem ilości obliczeń. Funkcja aktywacji jest kluczowym elementem w przetwarzaniu danych przez sieć neuronową, ponieważ decyduje, czy sygnał zostanie przekazany do kolejnej warstwy sieci. W związku z tym każdy węzeł sieci neuronowej może być postrzegany jako prosty model regresyjny przetwarzający dane w mikroskali. Działanie pojedynczego bloku można opisać ogólnym wzorem:

$$\text{output} = f(x) = \begin{cases} 1, & \sum_{i=1}^m w_i x_i + \text{bias} \geq 0 \\ 0 & \sum_{i=1}^m w_i x_i + \text{bias} < 0 \end{cases}$$

gdzie w_i to wagi kolejnych wejść, a x_i to kolejne cechy sygnału. W zależności od potrzeb, blok aktywacyjny $f(x)$ może być opisany różnymi funkcjami. Do najbardziej popularnych funkcji aktywacji można zaliczyć: liniową, skoku jednostkowego, a także funkcje nieliniowe. Wśród nich można wymienić: sigmoidalną, tangens hiperboliczny, a także aktualnie najczęściej wykorzystywaną w praktyce – funkcję ReLU (ang. Rectified Linear Unit) oraz jej różne odmiany. Swoją popularność może zawdzięczać bardzo ważnej własności, wedle której nie istnieje możliwość aktywowania wszystkich neuronów warstwy w tym samym czasie. Jest to związane z faktem, iż tylko sygnały wejściowe i wartości powyżej 0 pozwolą na aktywację. W związku z tą cechą, ReLU jest znacznie bardziej wydajna niż np. funkcja sigmoidalna lub tangens hiperboliczny, lecz czasami prowadzi do tworzenia się „martwych” neuronów, które nie reagują na żadne wejścia. W przypadku, gdy sieć posiada wiele warstw, każda z nich może charakteryzować się osobną funkcją aktywacji. Wśród aktualnie najpopularniejszych architektur, najczęściej wykorzystuje się funkcję ReLU jako aktywację warstw ukrytych i liniową, bądź Softmax dla warstw wyjściowych.

Rysunek 2.1: Przykład prostej wielowarstwowej sieci neuronowej

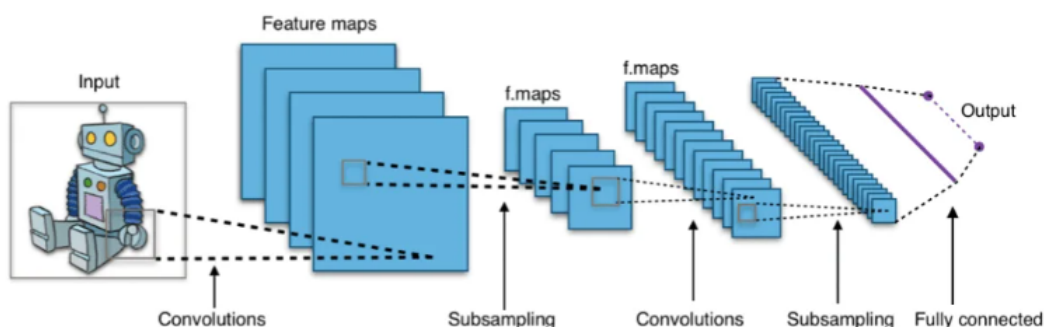
2.3 Konwulsyjne sieci neuronowe

2.3.1 definicja

Sieć konwolucyjna, znana również jako Convolutional Neural Network (CNN), to rodzaj sztucznej sieci neuronowej, która specjalizuje się w przetwarzaniu obrazów. Jej główną cechą jest wykorzystanie operacji matematycznej konwolucji zamiast standardowej operacji mnożenia macierzy przynajmniej w jednej z jej warstw. To, co wyróżnia sieci CNN spośród innych typów sieci neuronowych, to ich zdolność do wykrywania lokalnych cech - sieć konwolucyjna skupia się na konkretnym obszarze podczas analizy, co skutkuje znacznym zwiększeniem efektywności przetwarzania obrazów, wideo i sygnałów audio. Kluczowym elementem sieci CNN są również filtry, które służą do przekształcania obrazów w taki sposób, który ułatwia wydobycie istotnych informacji.

2.3.2 Mechanizm działania sieci konwolucyjnej w procesie uczenia

To rodzaj sieci neuronowej, która specjalizuje się w analizie danych przestrzennych, takich jak obrazy. Jej działanie opiera się na przetwarzaniu wejściowego obrazu poprzez serię warstw konwolucyjnych, związanych z określonymi funkcjami aktywacji. Podstawą działania jest operacja konwolucji, która polega na nakładaniu filtrów - małych macierzy obliczeniowych - na obraz. W ten sposób identyfikowane są istotne cechy, takie jak krawędzie czy kolory, które są następnie wykorzystywane do klasyfikacji obrazów. W trakcie procesu uczenia sieć konwolucyjna dostosowuje wagi filtrów na podstawie otrzymywanych danych wejściowych oraz dzięki mechanizmowi propagacji wstecznej, co prowadzi do coraz lepszych wyników w rozpoznawaniu i klasyfikacji obrazów.

Rysunek 2.2: Przykład konwulsyjnej sieci neuronowej

2.3.3 Zastosowania

Sieci konwolucyjne znalazły szerokie zastosowanie w różnych dziedzinach ze względu na swoją potężną moc obliczeniową. Na przykład w przemyśle samochodowym są one wykorzystywane do rozwijania pojazdów autonomicznych, które analizują otoczenie w czasie rzeczywistym, rozpoznając obiekty, sygnalizację drogową oraz pieszych. Dzięki transparentności wyników, jaką zapewniają sieci konwolucyjne, są one nieocenione w medycynie, gdzie lekarze mogą diagnozować choroby na podstawie obrazów medycznych w sposób bardziej precyzyjny i mniej inwazyjny dla pacjenta. Ponadto, umożliwiają one realistyczne generowanie obrazów w grafice komputerowej, co jest kluczowe dla tworzenia wysokiej jakości symulacji i gier. Oczywiście, to tylko kilka przykładów zastosowań, które ilustrują praktyczne możliwości sieci konwolucyjnych w rozwiązywaniu rzeczywistych problemów.

Rozdział 3

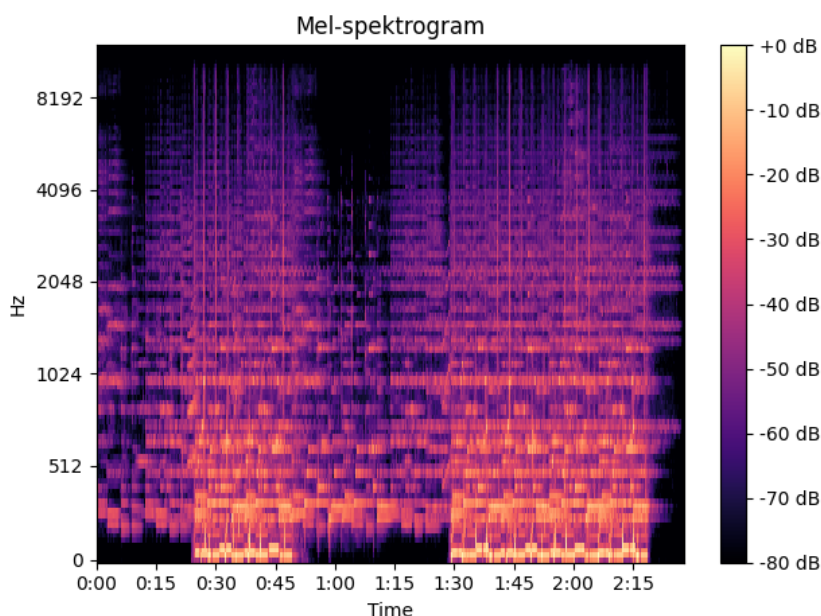
Analiza dźwięku

Analiza dźwięku to proces badania cech akustycznych nagrań dźwiękowych w celu uzyskania informacji na temat ich właściwości i charakterystyk. W kontekście klasyfikacji gatunków muzyki na podstawie analizy dźwięku, istotne są różnorodne techniki i metody analizy, które pozwalają ekstrahować istotne cechy z dźwięku i wykorzystywać je do klasyfikacji. Poniżej przedstawiam kilka kluczowych aspektów analizy dźwięku:

1. **Spektrogram:** jest graficzną reprezentacją dźwięku w dziedzinie częstotliwości i czasu. Pozwala on wizualizować zmiany w amplitudzie dźwięku w zależności od czasu i częstotliwości. Spektrogramy są często wykorzystywane do ekstrakcji cech dźwiękowych, takich jak pasma częstotliwościowe i ich zmiany w czasie.
2. **Mel-Frequency Cepstral Coefficients (MFCC):** Jest to popularna metoda ekstrakcji cech dźwiękowych, które naśladują sposób, w jaki ludzkie ucho percepcyjnie analizuje dźwięk. MFCC reprezentuje dźwięk jako zestaw współczynników opisujących jego charakterystyki częstotliwościowe i temporalne.
3. **Energetyczne charakterystyki dźwięku (Energy-Based Features):** W analizie dźwięku istotne są również energetyczne cechy dźwiękowe, takie jak energia dźwięku w różnych pasmach częstotliwościowych, które mogą być używane do identyfikacji cech charakterystycznych różnych gatunków muzycznych.
4. **Eksploracyjna analiza danych (Exploratory Data Analysis, EDA):** Przed przystąpieniem do treningu modeli uczenia maszynowego, istotne jest przeprowadzenie eksploracyjnej analizy danych dźwiękowych, aby zrozumieć ich rozkład, zmienność i relacje między cechami.
5. **Normalizacja i skalowanie:** W celu poprawy wydajności modeli klasyfikacji, często stosuje się normalizację i skalowanie danych dźwiękowych, aby zapewnić, że różne cechy mają podobne zakresy wartości.
6. **Wizualizacja cech dźwiękowych:** Wizualizacja cech dźwiękowych może być pomocna w zrozumieniu różnic między różnymi nagraniami muzycznymi oraz identyfikacji potencjalnych wzorców i korelacji między nimi.

3.1 Spektrogram

Przy analizie danych dźwiękowych jest bardzo przydatną formą reprezentacji danych. Pozwala zobaczyć jak częstotliwość dźwięku rozkłada się w różnych fragmentach badanej próbki.

Rysunek 3.1: Przykład spektrogramu

Najczęściej pozioma oś reprezentuje czas, pionowa częstotliwość, a intensywność każdego punktu odzwierciedla amplitudę określonej częstotliwości w danym punkcie czasu. Niekiedy wykres jest redukowany do dwóch wymiarów i wtedy intensywność jest oznaczana poprzez grubość kresek, kolor czy odcień szarości.

3.2 Mel-Frequency Cepstral Coefficients

Mel-Frequency Cepstral Coefficients (MFCCs) są to współczynniki cepstralne obliczane z sygnałów dźwiękowych. Są one używane w dziedzinie przetwarzania mowy i rozpoznawania mowy, zwłaszcza w zastosowaniach związanych z przetwarzaniem sygnałów dźwiękowych. Pierwszym krokiem w procesie uzyskiwania MFCCs jest przekształcenie sygnału dźwiękowego do dziedziny częstotliwości za pomocą transformaty Fouriera. Następnie wykorzystuje się skalę Mel do przekształcenia widma częstotliwościowego na melowe widmo częstotliwościowe. Skala Mel jest skalą, która pozwala na reprezentację częstotliwości dźwięku w sposób, który jest bardziej zgodny z percepcją ludzkiego słuchu. Po przekształceniu widma na skalę Mel, stosuje się logarytm do uzyskania cepstrum, czyli logarytmicznej reprezentacji widma melowego. Następnie stosuje się dyskretną transformatę kosinusową (DCT) do uzyskania współczynników cepstralnych. Ostatecznie, zbiór współczynników cepstralnych jest poddawany dalszej analizie, redukcji wymiarów lub klasyfikacji w celu wykorzystania ich do rozpoznawania

mowy lub innych zadań przetwarzania sygnałów dźwiękowych. MFCCs są popularnymi funkcjami do analizy i reprezentacji cech sygnałów dźwiękowych ze względu na ich zdolność do uwzględnienia cech percepcyjnych ludzkiego słuchu oraz ich stosunkowo niskiego wymiaru, co ułatwia przetwarzanie i analizę danych dźwiękowych.

Rozdział 4

Założenia Pracy

Obiektem mojej pracy naukowej było wytrenowanie modelu klasyfikatora rodzajów muzyki, konkretnie 4 różnych gatunków: jazz, rock, latino i muzyka klasyczna. Model na wejściu otrzymywał dane w postaci spektrogramów i z wykorzystaniem najnowszych technik uczenia maszynowego z nadzorem był trenowany aby osiągnąć zadowalający rezultat. W trakcie prac nad owym zagadnieniem natknąłem się na kilka problemów związanych zarówno z przygotowaniem danych jak i samym treningiem modelu, które postaram się szerzej opisać w kolejnych rozdziałach. Jak już wcześniej napisałem celem pracy jest poszerzenie i zgłębienie współczesnych technik uczenia maszynowego, które jest szeroko wykorzystywane w dzisiejszym świecie, także praca nad takim klasyfikatorem dostarczyła mi sporo wiedzy o aktualnych trendach panujących w świecie analizy danych. Chociaż stworzony przeze mnie model wykorzystałem tylko do celów naukowych to uważam że spokojnie mógłby posłużyć w komercyjnej aplikacji do odtwarzania muzyki jakich dzisiaj na rynku jest wiele.

Rozdział 5

Dane

W tym rozdziale dokonam charakterystyki danych, które posłużyły mi przy trenowaniu modelu.

5.1 Źródło

Dane użyte w modelu zostały w całości pobrane z internetu głównie z darmowych, otwartych stron umożliwiających dostęp do muzyki różnego rodzaju bez ograniczeń. Wybór internetu jako głównego źródła danych do trenowania modeli uczenia maszynowego może być uzasadniony z kilku powodów:

- **Dostępność i powszechność:** Internet jest powszechnie dostępnym źródłem danych, które jest łatwo dostępne praktycznie dla każdego użytkownika. Dzięki temu można znaleźć różnorodne dane dotyczące praktycznie każdej dziedziny, co sprawia, że jest to bogate źródło informacji do trenowania modeli.
- **Różnorodność danych:** Internet oferuje ogromną różnorodność danych, obejmującą teksty, obrazy, multimedia, dane społecznościowe, informacje geograficzne i wiele innych. Ta różnorodność pozwala na trenowanie modeli, które są w stanie radzić sobie z wieloma różnymi typami danych.
- **Aktualność:** Internet dostarcza danych w czasie rzeczywistym, co oznacza, że modele uczenia maszynowego mogą być trenowane na aktualnych informacjach. To jest istotne w wielu dziedzinach, takich jak analiza sentymentu w mediach społecznościowych, przewidywanie trendów rynkowych, czy też monitorowanie wydarzeń na świecie.

5.2 Format

Wszystkie dane, które użyłem w późniejszym przetwarzaniu były w formacie mp3, nagrania podzieliłem na próbki trwające 1 sekundę. Następnie po wczytaniu ich za pomocą API librosa uzyskałem spektrogramy, które ostatecznie zapisałem do formatu csv. Uzyskane przez mnie dane prezentowały się w następującej postaci:

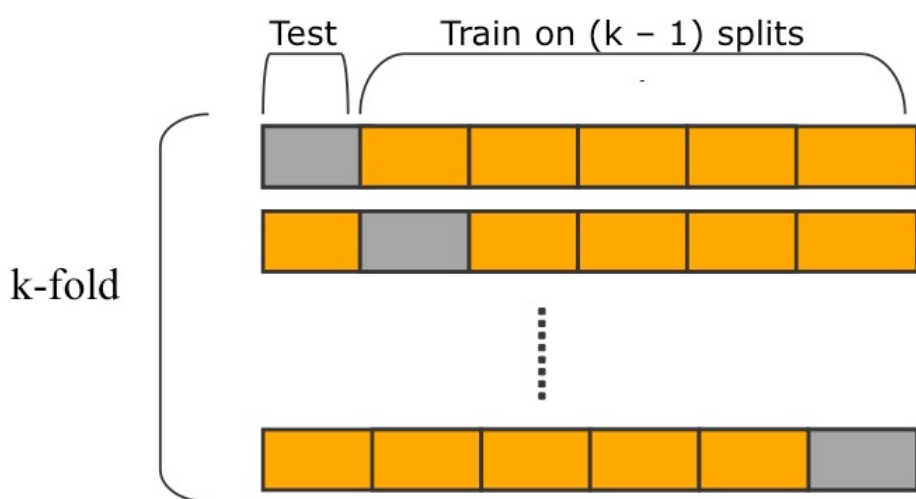
```
-2.358692932128906250e+01,-1.109226226806640625e+01,-8.462997436523437500e+00,-
-2.358692932128906250e+01,-1.515513610839843750e+01,-1.358889770507812500e+01,-
-2.358692932128906250e+01,-1.379395294189453125e+01,-6.324768066406250000e+00,-
-2.358692932128906250e+01,-1.006340789794921875e+01,-5.007690429687500000e+00,-
-2.071305847167968750e+01,-1.208477020263671875e+01,-1.270493316650390625e+01,-
-2.272259521484375000e+01,-1.029595947265625000e+01,-9.470451354980468750e+00,-
-1.873967742919921875e+01,-6.009498596191406250e+00,-5.896713256835937500e+00,-
-2.100476074218750000e+01,-7.582221984863281250e+00,-6.400718688964843750e+00,-
-2.358692932128906250e+01,-1.529498291015625000e+01,-1.117581939697265625e+01,-
-2.358692932128906250e+01,-1.573490142822265625e+01,-1.011246490478515625e+01,-
-2.358692932128906250e+01,-1.212650299072265625e+01,-1.031471252441406250e+01,-
-2.358692932128906250e+01,-1.038024902343750000e+01,-4.319541931152343750e+00,-
-2.358692932128906250e+01,-1.535476684570312500e+01,-6.326789855957031250e+00,-
-2.358692932128906250e+01,-1.410336303710937500e+01,-1.238927459716796875e+01,-
-2.358692932128906250e+01,-1.242623138427734375e+01,-8.123901367187500000e+00,-
-2.358692932128906250e+01,-1.629060363769531250e+01,-6.910781860351562500e+00,-
-2.358692932128906250e+01,-1.447724914550781250e+01,-1.000170898437500000e+01,-
-2.358692932128906250e+01,-1.053983306884765625e+01,-7.294738769531250000e+00,-
-2.358692932128906250e+01,-1.542812347412109375e+01,-1.345704650878906250e+01,-
-2.358692932128906250e+01,-2.175288391113281250e+01,-1.432768249511718750e+01,-
-2.358692932128906250e+01,-2.246541595458984375e+01,-1.412889099121093750e+01,-
-2.358692932128906250e+01,-1.360219573974609375e+01,-8.692733764648437500e+00,-
-2.358692932128906250e+01,-1.549417114257812500e+01,-7.546676635742187500e+00,-
```

Rysunek 5.1: Wizualizacja danych

gdzie każda wartość odpowiada częstotliwości w skali mel. Dane w powyższym formacie użyłem do treningu klasyfikatora.

5.3 Walidacja krzyżowa i stratyfikacja

Walidacja krzyżowa (cross-validation) to technika oceny wydajności modelu, która polega na podziale dostępnych danych na zestawy treningowe i testowe, co pozwala na wielokrotne trenowanie i testowanie modelu na różnych podzbiorach danych. Podstawowym celem walidacji krzyżowej jest ocena zdolności generalizacji modelu na nieznanymi danych. Jedną z najczęściej stosowanych form walidacji krzyżowej jest k-krotna walidacja krzyżowa (k-fold cross-validation). Proces ten polega na podziale danych na k równych podzbiorów (foldów), a następnie wielokrotnym trenowaniu i testowaniu modelu na tych podzbiorach, z wykorzystaniem każdego z nich jako zestawu testowego i reszty jako zestawu treningowego. Wyniki z wszystkich k iteracji są następnie łączone, aby uzyskać końcową ocenę wydajności modelu. Walidacja krzyżowa jest ważnym narzędziem w ocenie modeli uczenia maszynowego, ponieważ umożliwia bardziej obiektywne oszacowanie skuteczności modelu niż pojedynczy podział danych na zbiór treningowy i testowy. Dzięki temu możemy uzyskać lepsze zrozumienie zachowania modelu na różnych danych oraz uniknąć problemów związanych z obciążeniem danych.

Rysunek 5.2: Przykład walidacji krzyżowej

Stratyfikacja danych odnosi się do procesu podziału zbioru danych na podzbiory w taki sposób, aby zachować równowagę między klasami lub wartościami cech. Jest to szczególnie istotne w zadaniach klasyfikacji, gdzie mamy zróżnicowane klasy docelowe lub etykiety. Głównym celem stratyfikacji danych jest zapewnienie, że wszystkie klasy lub wartości cech występujące w danych treningowych są odpowiednio reprezentowane w zbiorze treningowym i zbiorze walidacyjnym lub testowym. Dzięki temu unikamy sytuacji, w której któryś z podzbiorów danych jest zdominowany przez jedną klasę, co może prowadzić do błędnych wniosków podczas procesu uczenia maszynowego. W swojej pracy zastosowałem połączenie tych dwóch technik aby proces oceny modelu był bardziej uczciwy i reprezentatywny. W trakcie przygotowania danych do modelu użyłem odpowiedniego narzędzia, które implementującego walidację krzyżową z zachowaniem stratyfikacji. Liczba foldów które użyłem wynosi 3.

Rozdział 6

Trening modelu

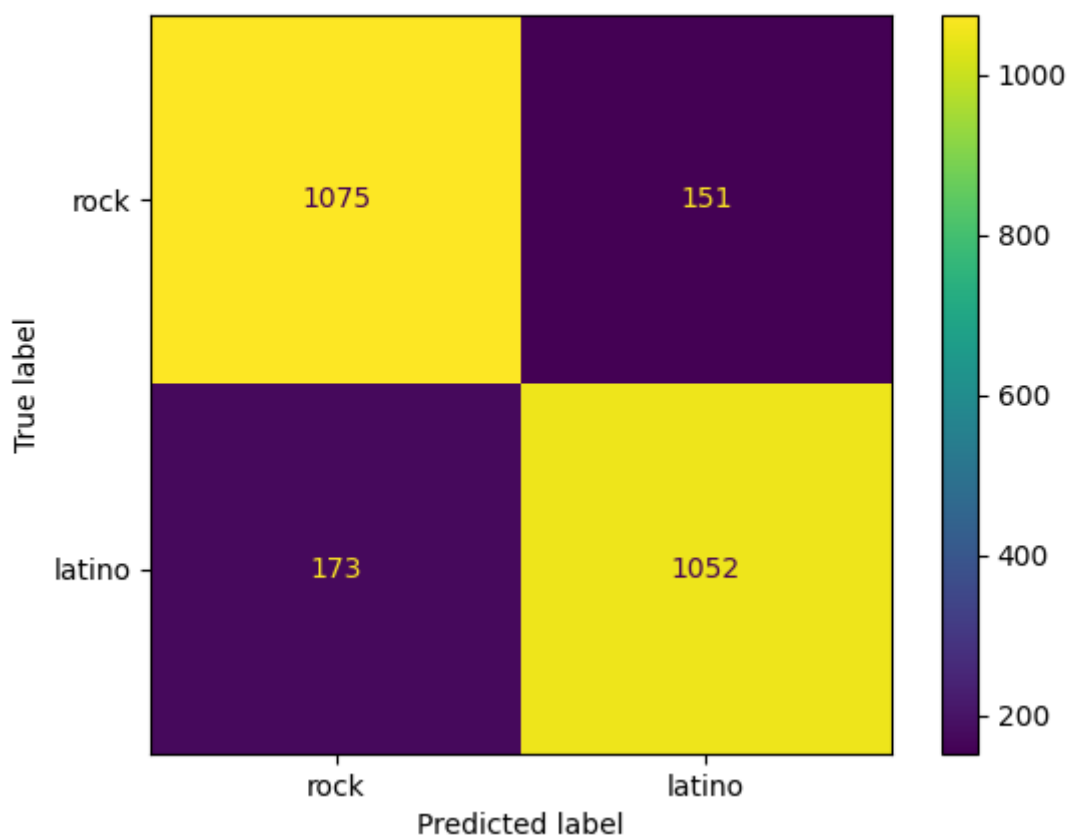
Po etapie przygotowania danych przystąpiłem do trenowania modelu. W tym, rozdziale postaram się szczegółowo omówić przebieg treningu modelu, wykorzystane metody, opiszę po krótkce pracę jaką wykonałem do uporządkowania danych wczytywanych do modelu i postaram się opowiedzieć o problemach jakie spotkałem w trakcie swojej pracy.

6.1 Eksperyment 1

Na początek do 1 eksperymentu wybrałem 2 etykiety mianowicie: 'rock' i 'latino'. Swoją pracę rozpocząłem od przygotowania danych. Do treningu użyłem 3054 próbek z kategorii 'latino' i 3073 próbek z kategorii 'rock'. Każdą próbkę wczytałem jako macierz o wymiarze 127×20 , potem każdej próbce nadałem etykietę, następnie zmieniłem wymiar tablicy przechowującej wczytywane dane na 6256×2540 aby znormalizować dane do modelu. Po przygotowaniu danych podzieliłem próbki na zbiór trenujący i testowy w proporcji 0.4 dla danych testowych.

6.1.1 GradientBoostingClassifier

Pierwszym klasyfikatorem z jakiego skorzystałem był GradientBoostingClassifier uzyskałem wynik 0.86 co jest wynikiem dość satysfakcjonującym. Do lepszej prezentacji wyników teraz i w dalszej części pracy posłużyłem się macierzą korelacji, która ładnie ilustruję dokładność wytrenowanego modelu i w taki sposób przedstawiała się owa macierz:

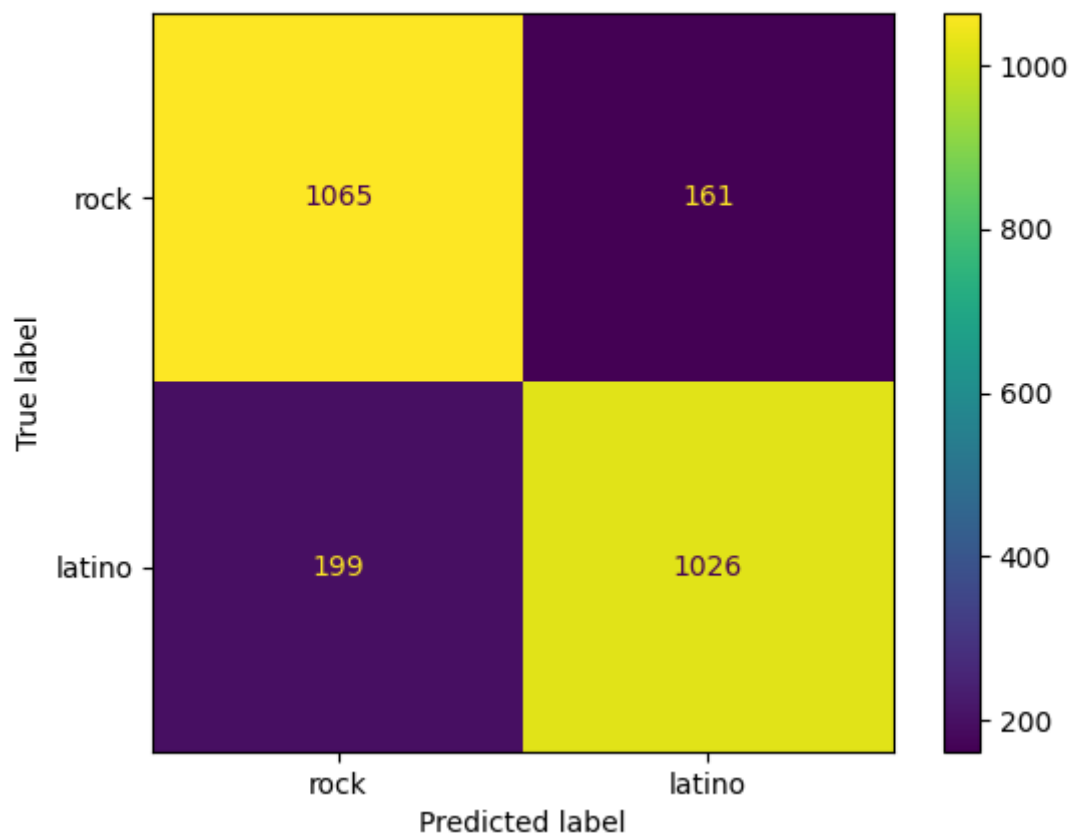

Rysunek 6.1: Macierz dla GradientBoostingClassifier

Widzimy że dla 1075 próbek testowych klasyfikator dobrze przyporządkował kategorię dla etykiety 'rock' a pomulił się 173 razy, natomiast dla kategorii latino pomylił się 151 razy a dobrze przyporządkował 1052 razy.

6.1.2 RandomForestClassifier

Następnie do klasyfikacji skorzystałem z lasu decyzyjnego, tutaj wynik prezentował się bardzo podobnie - był na poziomie 0.85 i tak zaprezentowała się macierz:

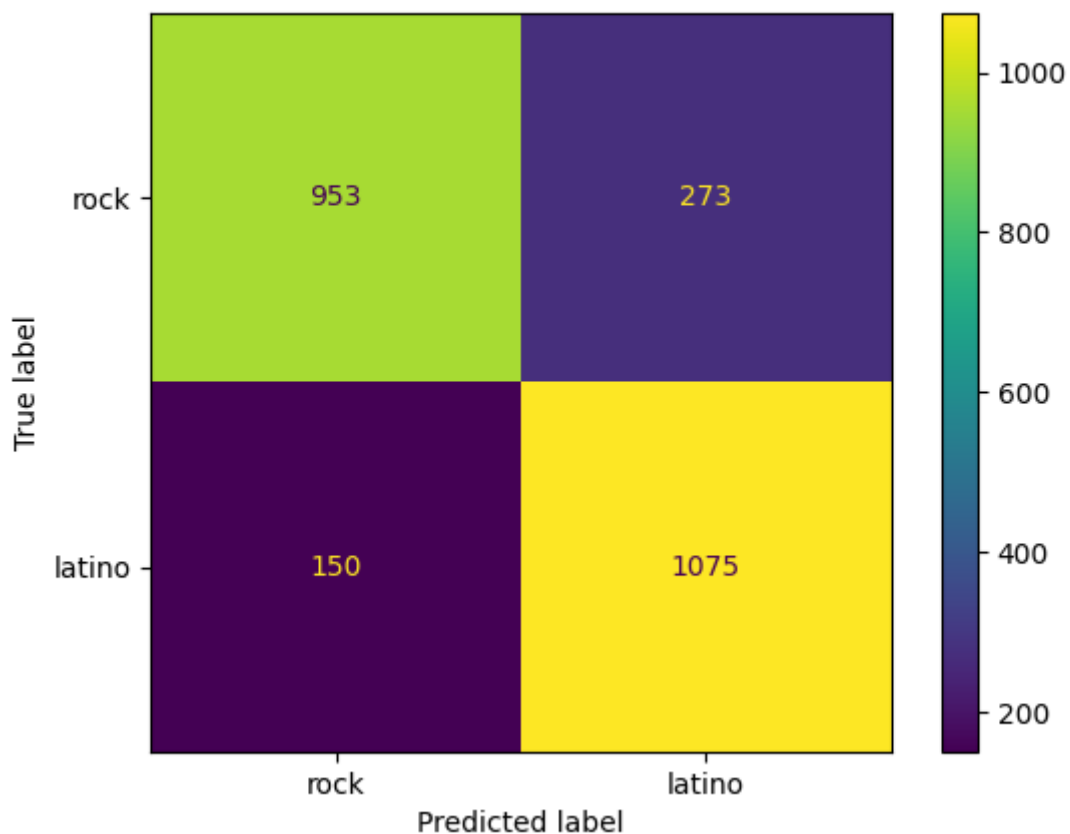

Rysunek 6.2: Macierz dla lasu losowego

Tutaj jak widzimy wyniki prezentują się bardzo podobnie jak w poprzednim przykładzie z nieco lepszym wynikiem dla kategorii 'latino' jednak nie jest to jakaś znacząca różnica.

6.1.3 Maszyna wektorów nośnych

Trzecim modelem z jakiego skorzystałem jest maszyna wektorów nośnych (SVM) , tutaj otrzymałem wynik nieco gorszy - 0.82 jednak dalej jest to dość dobry rezultat.

Rysunek 6.3: Macierz dla maszyny wektorów nośnych

Tutaj jak widać wynik jest trochę gorszy dla kategorii 'rock' natomiast utrzymuje się na dość dobrym poziomie jeśli chodzi o 'latino'.

6.1.4 Podsumowanie pierwszych kroków

Po pierwszych treningach modelu wyniki prezentują się następująco:

	rock	latino	wynik
gradientBoostingClassifier	1075	1052	0.86
maszyna wektorów nośnych	1065	1026	0.85
las losowy	953	1075	0.82

gdzie wynik jest dokładnością modelu a liczba w poszczególnej kategorii oznacza ile prawidłowych przykładów zaklasyfikował model na zbiorze testowym.

6.1.5 Dodanie walidacji krzyżowej i stratyfikacji

Następnie aby poprawić jeszcze jakość modelu spróbowałem dodać walidację krzyżową i stratyfikację do mojego modelu

6.2 Eksperyment 2

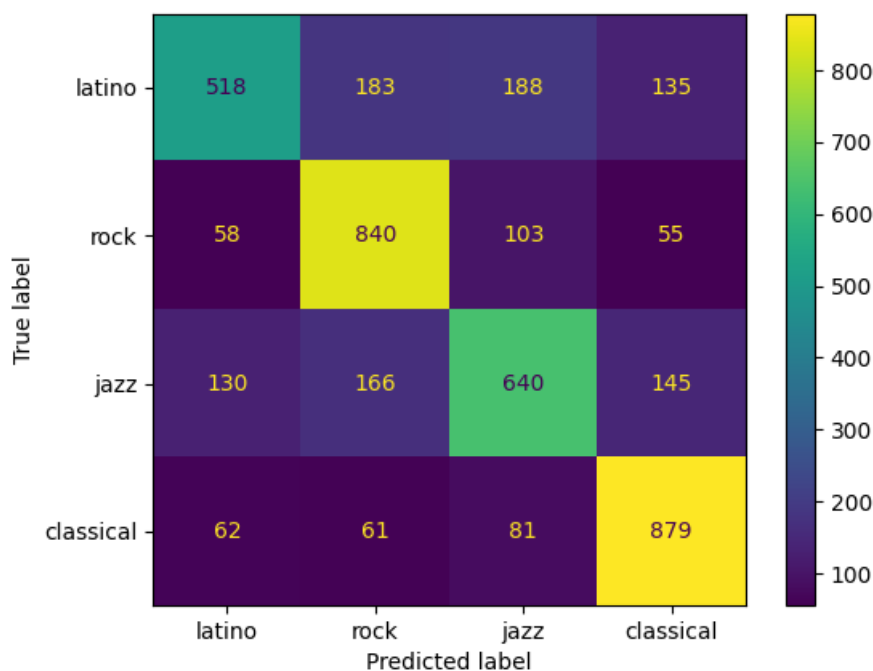
W 2 eksperymencie posłużyłem się maksymalną liczbą etykiet: 'rock', 'latino', 'classical' i 'jazz'. Liczba próbek użytych na poszczególną kategorię prezentuję się następująco:

- **latino** - 2610
- **classical** - 2652
- **jazz** - 2662
- **rock** - 2684

Proces wczytywania i przygotowywania danych do modelu przebiegał bardzo podobnie jak w przypadku 1 eksperymentu, zacząłem od pogrupowania próbek i przyporządkowania do poszczególnych etykiet. Wymiary poszczególnych macierzy również były identyczne jak w 1 przypadku.

6.2.1 Maszyna wektorów nośnych

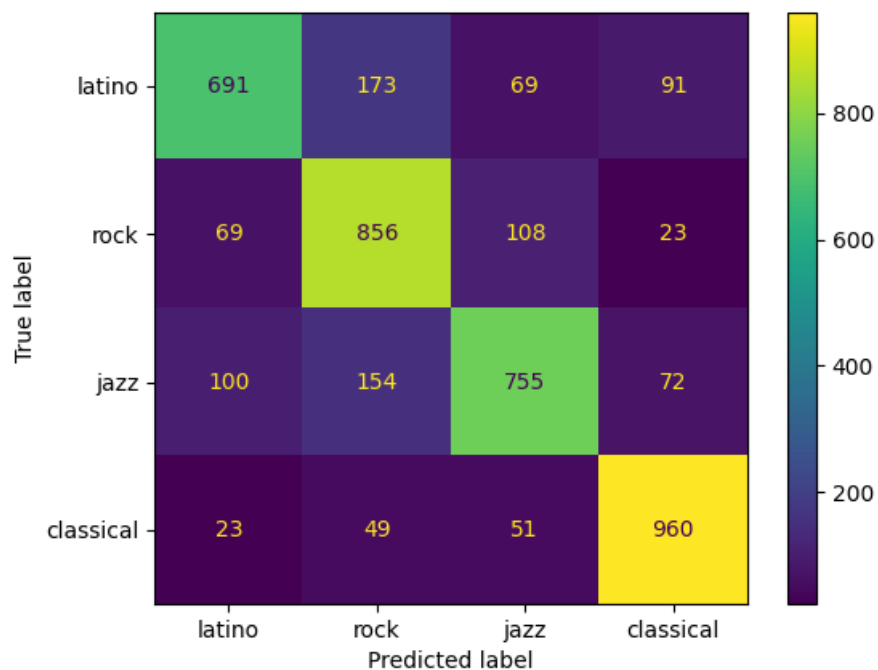
Kolejność klasyfikatorów użytych w modelu była inna niż w 1 eksperymencie dla 2 kategorii, najpierw użyłem Maszyny wektorów nośnych. Dokładność wynosiła 0.67 a macierz korelacji dla tego klasyfikatora przedstawiała się następująco:

Rysunek 6.4: Macierz dla maszyny wektorów nośnych

6.2.2 RandomForestClassifier

Dokładność dla tego klasyfikatora okazała się sporo lepsza - na poziomie 0.76, a tak przedstawiała się macierz korelacji:

Rysunek 6.5: Macierz dla RandomForestClassifier